

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР ТЕСТИРОВАНИЯ

ЭКЗАМЕНАЦИОННЫЕ ТЕСТЫ

по предметам
«КАЗАХСКИЙ ЯЗЫК» и «БИОЛОГИЯ»
для итоговой аттестации

(общественно-гуманитарное направление)

1733 вариант

ФИО _____

Город (область) _____

Район _____

Школа _____ Класс _____

Подпись учащегося _____

2020 год

0 001733 171715

ВНИМАНИЕ!

1. Данная книжка содержит тесты по предметам **КАЗАХСКИЙ ЯЗЫК** и **БИОЛОГИЯ**.
2. Время тестирования -160 минут (2 ч. 40 мин).
3. Тест по предмету **КАЗАХСКИЙ ЯЗЫК** состоит из трех блоков: «Аудирование», «Лексико-грамматический блок» и «Чтение». По блокам «Аудирование» и «Чтение» Вам предлагается по два текста с пятью тестовыми заданиями с выбором одного правильного ответа из пяти предложенных. «Лексико-грамматический блок» предусматривает 20 тестовых заданий с выбором одного правильного ответа.
4. Тест по предмету по выбору состоит из 40 тестовых заданий: 20 тестовых заданий с выбором одного правильного ответа, 20 тестовых заданий с выбором одного или нескольких правильных ответов.
5. За время тестирования необходимо выполнить тестовые задания по предмету **КАЗАХСКИЙ ЯЗЫК**, затем по предмету **БИОЛОГИЯ**.
6. Все необходимые расчеты можно производить на свободных местах книжки.
7. После завершения тестирования книжка должна быть сдана дежурному.
8. **Во время тестирования запрещается:**
 - без разрешения выходить из класса;
 - пересаживаться с места на место;
 - обмениваться экзаменационными материалами, переписывать;
 - использовать сведения, раскрывающие содержание тестов и кодов правильных ответов к ним;
 - пользоваться информационными материалами, электронными записными книжками, калькуляторами, телефонами и др. средствами коммуникации.

КАЗАХСКИЙ ЯЗЫК

Аудирование

Инструкция: «Внимательно послушайте текст и выполните задания по тексту».

1. Берілген кәдеден әйелдер сұрайды
А) көрімдік
В) байғазы
С) бұйымтай
D) тәбәрік
Е) бәсіре
2. Ұрын тойға қатысушылар
А) ақсақалдар
В) құдалар
С) жастар
D) ер азаматтар
Е) құдағилар
3. Ет жақындарының босағаға байлайтын түлігі
А) түйе
В) сиыр
С) қой
D) ешкі
Е) жылқы
4. Атбайлардың екінші түрі
А) өлең
В) дәстүр
С) кәде
D) жыр
Е) той
5. Атбайлар дәстүрі бойынша жақын туыстары беретін сый түрі
А) біз
В) байғазы
С) кәде
D) тәбәрік
Е) көрпе

Инструкция: «Внимательно послушайте текст и выполните задания по тексту».

6. Қорғандағы қақпа аузында тұрады
 - A) кеңесшілер
 - B) уәзірлер
 - C) құрметті қонақтар
 - D) күзетшілер
 - E) елшілер
7. Орданы әшекейлеуге пайдаланатын заттар қатары
 - A) алтын-күміс, киіз, темір
 - B) былғары, киіз, сүйек
 - C) ағаш, былғары, қағаз
 - D) сүйек, алтын-күміс, мыс
 - E) сүйек, ағаш, шыны
8. Қорған ішінде болмаған
 - A) саялы бақ
 - B) құдығы
 - C) аспалы көпір
 - D) ханның арғымақтары
 - E) су тартатын шығыры
9. Қазақ киіз үйінің ең таңдаулысы
 - A) отау
 - B) үлкен үй
 - C) орда
 - D) қара шаңырақ
 - E) кіші үй
10. Мәтін мазмұны бойынша, Орда күзетшілерінің қаруына жатпайтын қару-жарақ түрі
 - A) семсер
 - B) садақ
 - C) мылтық
 - D) найза
 - E) айбалта

Лексико-грамматический блок

Инструкция: «Вам предлагаются задания с одним правильным ответом из пяти предложенных».

1. Ауыспалы мағынадағы сөз тіркесі
 - A) сыр шерту
 - B) кең сынып
 - C) алтын алқа
 - D) өткір қайшы
 - E) жазық дала
2. Синоним бола алмайтын қатар
 - A) ағайын, туыс
 - B) маңай, айнала
 - C) бақыт, тілек
 - D) парак, бет
 - E) көрік, ажар
3. «А, О, Ұ, Ы» дыбыстарының түрі
 - A) езулік
 - B) ашық
 - C) жуан
 - D) еріндік
 - E) қысаң
4. Қазақ тіліне тән дыбыстар қатары
 - A) р, й, м.
 - B) т, у, с.
 - C) л, о, с.
 - D) қ, ң, ә.
 - E) а, ы, у.
5. Түбір сөздер қатары
 - A) әнші, күй, аға, дос
 - B) ән, күй, аға, достық
 - C) ән, күй, ағатай, дос
 - D) ән, күй, аға, дос
 - E) ән, күйші, аға, дос
6. Жұрнақ арқылы жасалған туынды сөз
 - A) нағашым
 - B) өздерін
 - C) ұшырып
 - D) ұшқыш
 - E) жүрегіңмен

7. Есептік сан есім
- A) төртеу
 - B) екінші
 - C) он-оннан
 - D) жиырма екінші
 - E) жетпіс бес
8. Тәуелдік формада тұрған сөз
- A) ойын
 - B) орманшы
 - C) жұмыскер
 - D) көйлектер
 - E) балаң
9. Толымды сөйлем
- A) Абай Тоғжанмен қимай қоштасты.
 - B) – Ертең театрға барасыз ба?
 - C) Өзеннен аулаймыз.
 - D) Ертең келеді.
 - E) – Қайда барасың?
10. Тұрлаусыз сөйлем мүшелерінің саны
- A) 3
 - B) 5
 - C) 4
 - D) 1
 - E) 2
11. Антонимді сөйлем
- A) Халық үшін қалтқысыз еңбек ет.
 - B) Дана беті қызарып, ұялып қалды.
 - C) Олар күні-түні жүрсе, келіп қалар.
 - D) Олар жол-жөнекей көп тоқтады.
 - E) Ол бала-шағасын қыдыртты.
12. Жуан, жіңішке, езулік, еріндік дауысты дыбыстар араласып келген сөздер қатары
- A) үлкен-кіші, мереке
 - B) елтаңба, аққұба
 - C) аққұтан, бірқазан
 - D) әнұран, құрмет
 - E) жұмыс, баспасөз
13. Дара түбір
- A) жаздыгүні
 - B) әлдеқашан
 - C) ендігәрі
 - D) тасбақа
 - E) әкімшілік

14. *Ол өз елінің табиғатын суреткерлікпен бейнеледі.*
Сөйлемдегі асты сызылған туынды зат есімнің құрамы
А) түбір+тәуелдік жалғау+септік жалғау
Б) түбір+жұрнақ+жұрнақ +тәуелдік жалғау
С) түбір+жұрнақ+жұрнақ+септік жалғау
Д) түбір+жұрнақ+жұрнақ +көптік жалғау
Е) түбір+жұрнақ+септік жалғау+жұрнақ
15. Күшейткіш мағыналы демеулік шылауы бар сөйлем
А) Осы сіз-ақ баланың есін шығардыңыз.
Б) Бұл менің туысым ғой.
С) Қазір қар жауып кетсе ше?
Д) Ертеде бір жалмауыз кемпір болыпты-мыс.
Е) Ол кеше ғана Астанада келді.
16. Берілген сөйлем түрі
Теледидар өнерге, мәдениетке, халыққа қызмет етеді.
А) атаулы
Б) жалаң
С) жайылма
Д) жақсыз
Е) толымсыз
17. Іс-оқиға жайында баяндамай, атап көрсететін сөйлемнің түрі
А) Жалаң сөйлем
Б) Атаулы сөйлем
С) Жақсы сөйлем
Д) Жақты сөйлем
Е) Толымды сөйлем
18. Уәдеде тұрудың маңызын білдіретін мақал
А) Еменнің иілгені – сынғаны, жігіттің екі сөйлегені – өлгені.
Б) Ақыл азбайды, әділдік тозбайды, арамдық озбайды.
С) Атаға қарап ұл өсер, анаға қарап қыз өсер.
Д) Өзге елде сұлтан болғанша, өз елінде ұлтан бол.
Е) Алтау ала болса, ауыздағы кетеді, төртеу түгел болса, төбедегі келеді.
19. Жалқы есімі бар сөйлем
А) Адам ұлы адамша өмір сүрсін.
Б) Қарашада аяз қаусыра қысып кетті.
С) Біреудің кісісі өлсе, қаралы ол.
Д) Мен сені Алатаудың аясында қарсы аламын.
Е) Үстінде шетін кестелеген ақ көйлек.
20. Дұрыс құрылған сөйлем
А) Үлкен осынау шараға сәттілік тілейміз біз.
Б) Тілейміз үлкен сәттілік осынау шараға біз.
С) Біз осынау үлкен шараға сәттілік тілейміз.
Д) Сәттілік тілейміз үлкен осынау шараға біз.
Е) Біз осынау үлкен шараға тілейміз сәттілік.

Чтение

Инструкция: «Внимательно прочитайте текст и выполните задания по тексту».

Көктем

Көктем – жылдың төрт мезгілінің бірі. Ол наурыз, сәуір, мамыр айларын қамтиды. Күнтізбелік, яғни астрономиялық көктем күн мен түннің теңесуінен басталады.

Қазақ халқының дәстүрлі күнтізбесі бойынша жыл басы көктемде 22 наурыздан, табиғаттың жандануымен басталады. Астрономиялық тұрғыдан көктем 93 күнге созылады.

Көктемде күн ұзарып, ауа райының жылуынан қар еріп, жауын-шашын мол жауады. Көктемде жалпы тіршілік иелерінің жандануы, тірілуі басталады, жәндіктер мен хайуанаттар қысқы ұйқысынан оянып, тіршілігін бастайды, мал төлдеп, жер бетіне көк шығады, жеміс ағаштары бүршік атып гүлдейді.

Қазақстан Республикасы аумағында географиялық ерекшеліктеріне байланысты көктем оңтүстік аймақтарда ерте, солтүстік аймақтарда кеш келеді.

1. Көктем мезгіліне сәйкес келмейтін құбылыс
 - A) қар ериді
 - B) жауын-шашын мол болады
 - C) ауа райы жылынады
 - D) күн ұзарады
 - E) күн қысқарады
2. Мәтін мазмұнының реттілігі
 1. Дәстүрлі күнтізбе
 2. Географиялық ерекшелігі
 3. Тіршіліктің тірілуі
 4. Көктем айлары
 - A) 1, 4, 3, 2
 - B) 2, 1, 4, 3
 - C) 4, 3, 2, 1
 - D) 1, 4, 2, 3
 - E) 4, 1, 3, 2
3. Астрономиялық тұрғыдан көктем созылатын уақыт
 - A) 22 наурыз – 22 маусым
 - B) 22 наурыз – 22 мамыр
 - C) 22 наурыз – 26 наурыз
 - D) 22 наурыз – 22 шілде
 - E) 22 маусым – 26 наурыз

4. Қазақтың дәстүрлі күнтізбесіндегі жыл басының белгісі
- A) наурыз айының кіруі
 - B) жұлдыздардың көбеюі
 - C) күн жылына бастауы
 - D) қыс айларының аяқталуы
 - E) күн мен түннің теңесуі
5. Көктемнің әр аймақта әр түрлі уақытта келуінің себебі
- A) ауа райының қолайсыздығына байланысты
 - B) аумағының кеңдігіне байланысты
 - C) географиялық ерекшеліктерге байланысты
 - D) әр аймақтың экологиялық жағдайына байланысты
 - E) жауын-шашынның мол болуына байланысты

Инструкция: «Внимательно прочитайте текст и выполните задания по тексту».

Ұлытау – Қарағанды облысының аймағында орналасқан аласа тау. Ең биік жері – Әулие Ақмешіт. Ол – Қазақстандағы ескі таулардың бірі. Ұлытау шамамен 410-440 миллион жыл бұрын пайда болған. Сол кездері биік тау болып есептелген. Уақыт өте сыртқы пішіні өзгеріп, біршама аласарды. Нәтижесінде тау ішінде бірнеше кішігірім ойыстар мен үңгірлер пайда болды. Олар көктемгі еріген қармен, жазда жер асты суларымен толысады. Тау етегінде көктерек, ақ қайың өсетін орман кездеседі. Бұл жерлерде бұталы өсімдіктер де өседі. Тау іші мен өзен жағалауларында сабаншы, қосаяқ, шұбар күзен, құлан, арқар сияқты жануарлар мекендейді.

Ұлытауда көне қалалардың орындары кездеседі. Бұл – қазақ хандары мен билерінің бас қосқан жері, батырлардың ордасы. Аты әлемге әйгілі Ақсақ Темір әскерімен Ұлытау маңында бірнеше күн аялдаған. Осы жерде демалған, аттарын суытқан. Алтыншоқы төбесінде үлкен қазан шұңқыр қаздырған. От жағып, тас балқытып, екі жүз мың әскермен келгендігі туралы таңба қалдырған. Бұл таңбаны алғаш белгілі қазақ геологы Қ.И.Сәтбаев тапқан. Қаныш Сәтбаев Ұлытаудың етегінен жез, темір кен орындарын да ашты.

Қазақ жерінің қазына байлығын көптеп тауып, ел игілігіне жаратуға дәнекер болған – ұлы геолог-барлаушы Қаныш Имантайұлы Сәтбаев – геология-минерология ғылымдарының докторы, профессор, академик.

Қ.Сәтбаев Павлодар облысында дүниеге келген. Жастайынан тілге шешен болған. Қазақтың ескі тарихын, өлең-жырларын жақсы білген. Ол әкесінің шапағатты өнегесін алып өскен. Қаныш Имантайұлы өзінің жарқын да шабытты еңбекке толы ғұмырын ел игілігіне арнаған.

6. Ұлытауда Қ.Сәтбаев ашқан кен орындары
 - А) Қорғасын, темір
 - В) Мыс, жез
 - С) Көмір, темір
 - Д) Жез, темір
 - Е) Алтын, күміс
7. Қ.Сәтбаевтың Ақсақ Темірге қатысты тапқаны
 - А) Ұлытаудағы жез
 - В) Ұлытаудағы кен
 - С) Ұлытаудағы темір
 - Д) Ұлытаудағы мыс
 - Е) Ұлытаудағы таңба

8. Ақсақ Темірдің Ұлытауға қатысы
- A) Сол жерде аңшылық құрған
 - B) Ұлытаудың кенін пайдаланған
 - C) Ұлытау маңында әскері жеңіске жеткен
 - D) Әскерімен аялдап, таңба қалдырған
 - E) Ұлытаудың етегінен жез кенін тапқан
9. Қ.Сәтпаевқа тән емес қатар
- A) Академик
 - B) Геолог
 - C) Ғалым
 - D) Профессор
 - E) Әдебиетші
10. Ұлытаудың сипаты
- A) Үңгірлі тау
 - B) Аласа тау
 - C) Биік шың
 - D) Жартасты тау
 - E) Қарағайлы тау

Тест по предмету КАЗАХСКИЙ ЯЗЫК

завершен.

БИОЛОГИЯ

Инструкция: «Вам предлагаются задания с одним правильным ответом из пяти предложенных».

1. Место прикрепления семени фасоли к стенке плода
 - A) семядоля
 - B) рубчик
 - C) эндосперм
 - D) кожура
 - E) зародыш
2. Съедобная красная водоросль
 - A) порфира
 - B) улотрикс
 - C) хондрус
 - D) ламинария
 - E) хлорелла
3. Представитель типа ресничных
 - A) лейшмания
 - B) лямблия
 - C) амеба
 - D) диффлюгия
 - E) инфузория
4. Боковая линия характерна для
 - A) земноводных
 - B) рыб
 - C) членистоногих
 - D) кишечнополостных
 - E) иглокожих
5. Представитель саркодовых типа простейших
 - A) лейшмания
 - B) радиолярия
 - C) валантидий
 - D) инфузория
 - E) бодо
6. Болезнь, развивающиеся при недостаточном выделении гормонов щитовидной железы у взрослых людей
 - A) миксидема
 - B) Базедова болезнь
 - C) бронзовая болезнь
 - D) эндемический зоб
 - E) кретинизм

7. Эритроциты и лейкоциты образуются в
 - A) сердце
 - B) плазме крови
 - C) межклеточной жидкости
 - D) почках
 - E) красном костном мозге
8. Биологический процесс, обеспечивающий продолжение вида
 - A) рост
 - B) размножение
 - C) филогенез
 - D) онтогенез
 - E) развитие
9. Совокупность внешних признаков
 - A) аллель
 - B) зигота
 - C) генотип
 - D) гамета
 - E) фенотип
10. При денатурации белок
 - A) превращается в катализатор
 - B) превращается в токсин
 - C) выполняет транспортную функцию
 - D) не изменяется
 - E) изменяется
11. Листья желтеют и опадают, боковые побеги не развиваются при нехватке
 - A) калия
 - B) азота
 - C) кислорода
 - D) фосфора
 - E) углерода
12. Промежуточный слой плоских червей
 - A) мезодерма
 - B) эктодерма
 - C) энтодерма
 - D) эпидермис
 - E) дерма
13. Класс свободноживущих плоских червей
 - A) ресничные
 - B) многощетинковые
 - C) ленточные
 - D) малощетинковые
 - E) сосальщики

14. Слой кожи, в котором находятся волосяные луковицы
- А) эпидермис
 - В) дерма
 - С) наружный слой
 - Д) подкожная клетчатка
 - Е) жировой слой
15. Под влиянием ультрафиолетовых лучей в организме человека образуется
- А) подкожная жировая клетчатка
 - В) не органические вещества
 - С) витамин Д
 - Д) тельце Мейснера
 - Е) клетки эпидермиса
16. Антропогенный фактор
- А) распашка земель
 - В) космические лучи
 - С) хищнические отношения
 - Д) паразитические отношения
 - Е) кислотность почвы
17. Листорасположение у вороньего глаза, подмаренника
- А) Супротивное
 - В) Мутовчатое
 - С) Параллельное
 - Д) Очередное
 - Е) Дуговое
18. Простейшее, имеющее более сложное строение
- А) инфузория
 - В) амеба
 - С) лейшмания
 - Д) диффлюгия
 - Е) лямблия
19. Зрительные рецепторы, обеспечивающие видение при ярком свете
- А) палочки
 - В) радужка
 - С) колбочки
 - Д) зрачок
 - Е) терморецепторы
20. Фотопериодизм
- А) смена дня и ночи
 - В) анабиоз
 - С) фотосинтез
 - Д) зимняя спячка
 - Е) начало линьки

Инструкция: «Вам предлагаются тестовые задания с одним или с несколькими правильными ответами».

21. Ядовитые грибы
- А) мухомор
 - В) бледная поганка
 - С) сморчок
 - Д) шампиньон
 - Е) белый гриб
 - Ф) ложный опенок
 - Г) боровик
 - Н) лисичка
22. К одноклеточным водорослям относятся
- А) ламинария
 - В) хламидомонада
 - С) спирогира
 - Д) хлорелла
 - Е) порфира
 - Ф) хондрус
 - Г) саргассум
 - Н) улотрикс
23. Отряд(-ы) класса земноводных
- А) килевые
 - В) змеи
 - С) безхвостые
 - Д) бескилевые
 - Е) хвостатые
 - Ф) безногие
 - Г) чешуйчатые
 - Н) черепахи
24. Одноклеточные животные
- А) ланцетник
 - В) медуза
 - С) коралловый полип
 - Д) эвглена
 - Е) амеба
 - Ф) гидра
 - Г) инфузория-туфелька
 - Н) актиния

25. Классы типа кольчатых червей

- A) жгутиковые
- B) ресничные
- C) малощетинковые
- D) саркодовые
- E) ленточные
- F) сосальщики
- G) многощетинковые
- H) пиявки

26. Сосуды, приносящие кровь в сердце

- A) артерии
- B) капилляры
- C) вены
- D) сонная артерия
- E) венечная артерия
- F) аорта
- G) артериолы
- H) лёгочная артерия

27. Тип(-ы) нейронов

- A) железистые
- B) возбуждающие
- C) чувствительные
- D) мышечные
- E) тормозящие
- F) двигательные
- G) вставочные
- H) центральные

28. Внутренняя среда организма

- A) лимфа
- B) вода
- C) пот
- D) кровь
- E) минеральные соли
- F) тканевая жидкость
- G) мочевины
- H) слюны

29. Защитную предупреждающую окраску имеют

- A) улитка
- B) тушканчик
- C) рыба-игла
- D) нарывник
- E) морской конек
- F) пчела
- G) божья коровка
- H) крокодил

30. Биоэлементами называют
- A) Te
 - B) W
 - C) Ba
 - D) S
 - E) Br
 - F) F
 - G) P
 - H) C
31. Признак(-и) выделительной ткани растений
- A) выделяет нектар
 - B) запасает воду
 - C) придает прочность
 - D) имеют железистые волоски
 - E) выделяет смолу
 - F) проводит воду
 - G) покрывает растение
 - H) осуществляет фотосинтез
32. Особенности, характерные для класса земноводных
- A) кожа влажная
 - B) нет шейных позвонков
 - C) теплокровные
 - D) двухкамерное сердце
 - E) трёхкамерное сердце
 - F) размножение не связано с водой
 - G) кожа сухая
 - H) размножение связано с водой
33. Признак(-и) костных рыб
- A) большой передний мозг
 - B) чешуя мелкая с зубцами
 - C) жаберные крышки
 - D) костный скелет
 - E) плакоидная чешуя
 - F) хрящевой скелет
 - G) 5-7 пар жаберных щелей
 - H) плавательный пузырь
34. Место перехода желудка в двенадцатипёрстную кишку
- A) пищевод
 - B) кончик
 - C) тело
 - D) рубчик
 - E) привратник
 - F) дно
 - G) ободок
 - H) аппендикс

35. Органические вещества костям придают
- А) хрупкость
 - В) пластичность
 - С) губчатость
 - Д) эластичность
 - Е) гибкость
 - Ф) твердость
 - Г) упругость
 - Н) мягкость
36. Для прокариотов характерно наличие
- А) рибосом
 - В) митохондрий
 - С) лизосом
 - Д) пластид
 - Е) слизистой капсулы
 - Ф) кольцевой ДНК
 - Г) вакуоли
 - Н) ядра
37. Лишайники, в отличие от мхов
- А) состоят из трех организмов
 - В) растут на болотах
 - С) имеют тело – таллом
 - Д) однолетние травянистые растения
 - Е) размножаются спорами
 - Ф) размножаются семенами
 - Г) не имеют органов
 - Н) делятся по форме на две группы
38. Простейшие, имеющие наиболее сложное строение
- А) лямблия
 - В) опалина
 - С) инфузория
 - Д) ночесветка
 - Е) балантидий
 - Ф) амеба
 - Г) радиолярия
 - Н) диффлюгия
39. Виды памяти
- А) чувствительная
 - В) внимательная
 - С) долговременная
 - Д) активная
 - Е) механическая
 - Ф) смысловая
 - Г) наблюдательная
 - Н) пассивная

40. Гомойотермные организмы

- А) жаба
- В) треска
- С) олень
- Д) лось
- Е) жерлянка
- Г) жираф
- Г) квакша
- Н) форель

Тест по предмету БИОЛОГИЯ

завершен.